

Anmälan mot Luftfartsverket

Nätverket Språkförsvaret har till JO anmält att Luftfartsverket bryter mot språklagen (2009:600) genom att verkets flygplatser sedan ett par år tillbaka officiellt heter "airport" i stället för "flygplats".

Språklagen trädde i kraft den 1 juli 2009. Den innehåller bl.a. bestämmelser som syftar till att ange svenskans och andra språks ställning i det svenska samhället samt till att värna svenskan och den språkliga mångfalden i Sverige. Lagen fastslår bl.a. att svenska är huvudspråket i Sverige samt att det allmänna har ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas.

Det går att urskilja två tydliga utgångspunkter i språklagens regler om det svenska språkets ställning. Den första är att svenskan är vad som kan betecknas som förvaltningspråk och ska användas i det allmännas kärnverksamheter, det s.k. kärnområdet. Regleringen är tvingande; här får andra språk inte användas. Kärnområdet omfattar sådana förfaranden och allmänna handlingar som är av särskilt stor betydelse inom den offentliga verksamheten, såsom den politiska beslutsprocessen, domstolsförhandlingar, domar, protokoll, beslut, föreskrifter, verksamhetsberättelser och andra dokument av liknande karaktär. Den andra utgångspunkten är att svenskan såsom huvudspråk härutöver ska kunna användas inom alla samhällsområden. Utanför kärnområdet är regleringen avsedd att vara flexibel. Huvudregeln är emellertid att svenska ska användas (jfr JO:s beslut den 27 oktober 2009 i ärende dnr 1811-2008, se www.jo.se).

Språklagens bestämmelser innebär sålunda inte ett generellt förbud för det allmänna att utanför kärnområdet använda sig av andra språk än svenska, även om avsikten är att svenska ska användas i stället för andra språk när det är möjligt med hänsyn till verksamheten. I förarbetena anges att behovet av insatser för att värna svenskan som huvudspråk skiftar mellan olika sektorer av samhället och att det därför inte är möjligt att i lagen närmare precisera vad ansvaret innebär. Myndigheter och andra offentliga organ, där behov av åtgärder kan finnas, bör dock analysera den egna verksamheten och komma fram till hur de i det löpande arbetet

ska leva upp till sitt ansvar att värna svenskan som vårt huvudspråk (se prop. 2008/09:153 s. 19 f).

Det som nu anmälts faller utanför det s.k. kärnområdet och kan vara föremål för skiftande lämplighetsbedömningar. Mot den bakgrunden och med beaktande av att det inte varit lagstiftarens ambition att i detalj reglera myndigheternas språk-användning anser jag inte att det finns tillräckliga skäl att kritisera Luftfartsverket för att myndigheten använt sig av engelska i det sammanhang som anmälaren uppmärksammat.

Anmälan föranleder därför ingen annan åtgärd från JO:s sida än att detta beslut tillställs Luftfartsverket med en erinran om att språklagen ålägger det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas.